

TÜRKİYE'DEKİ SAĞLIK YÖNETİMİ BÖLÜMLERİNİN BAŞARILI SAĞLIK YÖNETİCİSİ YETİŞTİRME BAKIMINDAN MÜFREDATLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Assessment Of The Curricula Of Health Management Departments In Turkey In Terms Of Educating Successful Health Managers

Dr. Öğr. Üyesi Işıl KIROĞLU ARSLAN¹

Dr. Ayşe AKŞAHİN²

Cite As: Kiroğlu Arslan, I. & Akşahin, A. (2021). "Türkiye'deki Sağlık Yönetimi Bölümlerinin Başarılı Sağlık Yöneticisi Yetiştirme Bakımından Müfredatlarının Değerlendirilmesi", International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies, (e-ISSN:2587-2168), Vol:7, Issue:35; pp:973-981

ÖZET

Sağlık alanındaki ihtiyaçların hızla artması, sağlık sistemlerinin çeşitlenmesi ve bu konunun ülkelerin gelişmişlik düzeylerine olan etkisi gibi sebepler günümüzde sağlık kurumlarının daha karmaşık bir organizasyon yapısına dönüşmesini sağlamıştır. Tıbbi, sosyal, ekonomik ve teknolojik unsurları içinde barındırması sebebiyle diğer birçok organizasyondan farklı olan sağlık kurumlarının başarılı bir şekilde yönetilmesi elzem hale gelmiş ve profesyonel yöneticilere olan ihtiyaç artmıştır. Sağlık alanına profesyonel yönetici yetiştirmek üzere kurulan Sağlık Yönetimi bölümlerinde ihtiyaca cevap verebilecek şekilde dersler okutulması ise yönetici aday öğrenciler ve görev yapacakları kurumlar için oldukça önemlidir. Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de Sağlık Yönetimi Bölümü bulunan üniversitelerin bölüm müfredatlarındaki sıklıkla tekrar eden ve en az % 50'sinin müfredatında bulunan dersleri keşfetmektir. Bu çerçevede araştırma, Sağlık Yönetimi Bölümü bulunan üniversitelerin bölümlerinin internet sitelerinde yer alan öğretim programlarının incelenmesi ve sıklıkla tekrar eden ortak derslerin bulgulanmasını içermektedir. Sonuç olarak sağlık kurumlarının başarılı bir şekilde yönetilmesine yönelik ihtiyacı karşılamak üzere kurulan bu bölümlerin müfredatlarında sıklıkla tekrarlayan temel zorunlu derslerin çoğunlukla iktisadi ve idari bilimler alanına ait yönetim dersleri olduğu, ancak üniversite bazında ders isimlerinin örtüşmediği tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Sağlık Yönetimi, sağlık yöneticisi, bölüm müfredatı, ortak zorunlu dersler

ABSTRACT

Reasons such as the rapid increase in healthcare needs, the diversification of health systems and the effect of this matter on the development level of countries have led to the transformation of health institutions into a more complex organizational structure. Successful management of health institutions, which are different from many other organizations due to the fact that they contain medical, social, economic and technological elements, has become essential and the need for professional health managers has increased. It is vital for the students who are candidate managers and for the institutions the students will work for, that teaching lectures to meet the needs in the Health Management departments established to train professional managers in the health area. The aim of this study is to explore the frequently repeated courses in the curriculum of universities with Health Management Departments in Turkey and which are in the curriculum of at least 50% of these universities. In this context, the research includes examining the curricula on the websites of the universities with Health Management Departments and determining the frequently recurring common courses. As a result, it has been found that the frequently recurring basic courses in the curriculum of these departments, which were established to meet the need for the successful management of health institutions, are mostly management courses in the field of economics and administrative sciences, but the course names on the university basis do not overlap.

Keywords: Health Management, health manager, department curriculum, common compulsory courses

1. GİRİŞ

2019 yılı itibariyle tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 pandemisi tekrar göstermiştir ki sağlık, insan hayatının en temel girdisi ve sağlık yönetimi de devlet yönetimindeki en önemli fonksiyonlardan biridir. Bu kapsamda sunulan sağlık hizmetleri; insanların sağlık ihtiyaçlarını karşılamak, korumak, geliştirmek ve rehabilitasyon hizmetleri sunmak amacıyla kurulan sağlık örgütleri tarafından üretilen hizmetlerdir (Tengilimoğlu vd., 2012). Sağlık örgütleri, verilen hizmetlerin çeşitliliği doğrultusunda birçok farklı disiplinin birlikte işlerlik gösterdiği hizmet kurumlarıdır. Bu örgütlerin gerekli hizmeti en etkin şekilde sunabilmeleri için yönetim işlevleri en doğru şekilde yerine getirilmelidir.

Yönetim dalları içerisinde yer alan sağlık yönetimi; "Bireylerin ve toplumların sağlık düzeylerini korumak ve iyileştirmek amacıyla gerekli hizmetlerin üretimi için malzeme ve insan kaynaklarının planlanması, örgütlenmesi, harekete geçirilmesi ve kontrol edilmesi süreci" olarak tanımlanmaktadır (Tengilimoğlu vd.,

¹ Ardahan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, Ardahan/Türkiye

 0000-0002-1122-4582

² İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü, İstanbul/Türkiye

 0000-0001-9019-4109

2012). Sağlık Yönetimi Ulusal Çekirdek Eğitim Programı raporunda (2017) ise sağlık örgütleri yönetimi; insan kaynağı ve diğer kaynaklar vasıtasıyla önceden belirlenmiş amaçlara ulaşılması için biçimsel bir örgütlenme içinde oluşan, birbirleriyle bağlantılı teknik ve sosyal fonksiyonları ve işleri içeren bir süreçtir” şeklinde tanımlanmıştır. Çalışkan (2019) ise yapılan tanımlamalardan yola çıkarak sağlık yönetimini “sağlığa ayrılan kıt kaynakların etkin ve verimli kullanımını sağlayarak, hem hastaların teşhis ve tedavisini gerçekleştirmek, hem de sağlık personelinin işini kolaylaştırmak için sağlık hizmetlerinin sunumunda yönetim işlevlerinin kullanılarak yönetim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesidir” şeklinde tanımlamıştır.

Sağlık hizmetlerine olan talebin artması, sağlık örgütlerinin sayıca çoğalmasına, boyutlarının büyümesine ve giderek daha karmaşık hale gelmesine sebebiyet vermiştir. Bu değişimlerle birlikte sağlık örgütlerinin çok daha dikkatli yönetilmesi ihtiyacı da doğmuştur. Sağlık yöneticileri, aldıkları eğitim doğrultusunda sağlık örgütlerini etkin ve verimli bir şekilde yönetebilen bireylerdir. Şener, Erdem ve Akçakanat (2010)’a göre sağlık yöneticisi, belirlenen hedefler doğrultusunda sağlık hizmetlerinin başkaları aracılığıyla veya başkalarıyla birlikte işbirliği yaparak takdimini ve etkili olarak uygulanmasını sağlayan bir organizatördür”. 22 Mayıs 2014 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan “Sağlık Meslek Mensupları ile Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Diğer Meslek Mensuplarının İş ve Görev Tanımlarına Dair Yönetmelik”e göre Sağlık İdarecisi (yöneticisi) ise “Sağlık kurumlarındaki idari, mali ve teknik hizmetlerinin yürütülmesinde, misyon, vizyon, temel hedef ve değerlerinin belirlenmesinde, kalite, standardizasyon ve akreditasyon çalışmaları ile performans değerlendirmesinde görev alır. Finansal yönetim, tıbbi ve hasta bakımı dışında verilen hizmetlerin organizasyonu, afet ve kriz planı oluşturulması ve yürütülmesi ve sağlık yönetimi alanına ilişkin politikalar geliştirme konularında sorumludur.”

Sağlık yönetimi denildiğinde akla ilk gelen çalışma sahası hastaneler olmakla birlikte mezunların çalışma sahası sadece hastanelerle sınırlı değildir. Sağlık yönetimi bölümünden başarılı bir şekilde mezun olan sağlık yöneticileri, Sağlık Bakanlığı ve bakanlığa bağlı kuruluşlarda, kamu hastaneleri ve kuruluşlarında, uluslararası sağlık kuruluşlarında, hastane tedarik kuruluşlarında, sosyal sigorta kurumlarında, özel sağlık sigorta kuruluşlarında, ilaç firmalarında, tıbbi cihaz ve malzeme firmalarında, rehabilitasyon merkezlerinde, sağlıkla ilgili çalışmalar yapan sivil toplum kuruluşlarında teknik, idari veya mali faaliyetlerden sorumlu olan farklı düzeydeki yönetici olarak görev yapabilmektedirler (Çalışkan, 2019; “Hacettepe Üniversitesi”, 2020).

Sağlık alanında yönetimin önemine vurgu yapan araştırmalardan biri Özgen ve Öztürk (1992)’e aittir. Çalıştıkları hastanelerde yönetici olarak atanan uzman hekimler ile yapılan bu çalışmada, yöneticilik görevinin hekimlerin mesleki performanslarını olumsuz etkilediği ve tüm zamanlarını meslek dışı faaliyetlerle geçirdikleri için memnun olmadıkları ortaya çıkmıştır. Araştırmaya katılan başhekimlerin yarısından fazlası (%64) yönetim işleri yerine kendi uzmanlık alanları ile ilgili görevleri yapmayı tercih etmektedirler. Bununla birlikte araştırmada yer alan başhekimlerin %84’ü yöneticilikle ilgili eğitim programlarına katılmaları gerektiğine inanmaktadırlar. Bu noktada, hastane yöneticiliği yapan başhekimlerin bu görevde kendilerini yetersiz hissettikleri ve sağlık örgütlerinin yönetiminin profesyonel yöneticilere bırakılması gerektiğine inandıkları göze çarpmaktadır. Buradan hareketle maliyet ve zaman alan tıp eğitiminin sonunda göreve başlayan hekimlerin sayısının yeterli olmayışının yanında kendi meslekleri dışında istihdam edilmesi ve yönetimin gerekleri olan beşeri ve maddi kaynakların planlanması, yürütülmesi, koordinasyonu ve denetimi gibi profesyonel yöneticiler tarafından yapılması gereken işlerin gerektiği şekilde yerine getirilememesi nedeniyle kaynak israfı ve verimsizliğe neden olduğu söylenebilir. Kahyaoğlu, Yanık ve Tengilimoğlu (2013)’nun yaptığı benzer bir araştırmada, katılımcıların %90’ı sağlık kurumlarını sağlık yönetimi eğitimi almayan hekimlerin yerine sağlık yönetimi alanında eğitim almış olan profesyonel yöneticilerin yönetmesi gerektiği görüşünü savunmuştur. Araştırmanın diğer bir konusu olan “sağlık yönetimi eğitimi almamış kişilerin hastane yönetiminde yer alması kaynak israfına ve yönetsel çıkmazlara neden olmaktadır” ifadesine katılımcıların %66,3’ü destek vermiştir.

Çimen (2010) sağlık hizmetleri yönetimine gereken önemin verilmesi ile ulusal sağlık sisteminin başarısı arasında doğrusal bir ilişkinin olacağını vurgulamaktadır. Dolayısıyla sağlık yönetimi eğitimine gereken önemin verilmesi, eğitim olanaklarının güçlendirilmesi ve ilgili konuları öğrenerek yetiştirilmiş uygun personelin varlığı başarı için gereklidir.

Türkiye’deki sağlık hizmeti veren çeşitli kurumlarda profesyonel yönetici ihtiyacını gidermek amacıyla Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda 1964 yılında ‘hastane idareciliği’ adı altında eğitimin başlatılması planlanmıştır. Aralık 1963’te Sağlık Sosyal Yardım Bakanlığı (SSYB) Mesleki Öğretim Genel Müdürlüğü’ne bağlı kurulan “Sağlık İdaresi Yüksek Okulu” 3 yıllık bir meslek okuludur. 1982 yılına kadar

500 kadar öğrenci mezun eden bu okul, 1975 yılında kurulan ve bu tarihe kadar 58 mezun veren Hacettepe Üniversitesi Sağlık İdaresi Yüksek Okulu ile birleşerek halen günümüzde de eğitimine devam etmektedir (Faritous, 1990; Kahyaoğlu, Yanık ve Tengilimoğlu, 2013). 2013'te ülke çapındaki üniversitelerde bulunan Sağlık Yönetimi bölümlerinin yöneticileri (bölüm başkanları) tarafından düzenlenen çalıştayda, sağlık yönetimi alanındaki bölümlerin isimlerinin üniversiteden üniversiteye farklılık göstermesi konu edilmiştir. Bu çalıştay sonucunda, üniversitelerin bünyesindeki lisans programlarının "Sağlık Yönetimi" adı altında toplanması belirlenerek YÖK'e başvuru yapma kararı alınmıştır (SAYÇEP raporu, 2017). T.C. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı, Yüksek Öğretim Yürütme Kurulu'nun 11.02.2015 tarihli toplantısı kararı ile 2547 Sayılı Kanun'un 2880 Sayılı Kanun'la değişik 7/d-2 maddesi uyarınca farklı adlarla kurulan sağlık yönetimi bölümleri "Sağlık Yönetimi" adı altında toplanmıştır (YÖK, 2015).

Ülkemizde kalkınma planına dâhil edilecek kadar önem verilen Sağlık Yönetimi bölümünün günümüzde mevcut olduğu üniversitelerdeki bölüm müfredatlarının kaliteli yönetici adayları yetiştirmeye uygun olup olmadığı ise tartışma konusudur. Sağlık kuruluşlarına yönetici yetiştiren Sağlık Yönetimi Bölümü'nün temel amacı "sağlık yönetimi alanında yürütülecek araştırmalarla, bilimsel birikime katkıda bulunmak, koruyucu, tedavi edici ve rehabilite edici sağlık hizmetlerinin tüm basamaklarında, kamu ve özel sektörde gereksinim duyulan profesyonel sağlık yöneticilerini yetiştirmektir" (Şener, 2004). Şener, Erdem ve Akçakanat (2010) yaptıkları çalışmada sağlık yönetimi bölümlerine öğrenci alımına esas teşkil eden puan türünün tek örnek olması için çalışmalar yapılmasının ve bazı bölümlerin müfredatlarında öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını karşılayacak seçmeli ders sayısının artırılması için program geliştirme çalışmalarının yapılmasının uygun olacağını savunmaktadır. Özşarı (2013) ise bölümlerde yönetim bilimleri, sağlık bilimleri ve sosyal bilimler derslerinin dengeli ve ihtiyaca uygun şekilde dağıtılmasının gerekliliğine değinmiştir. "Lisans ve lisansüstü eğitim müfredatlarının yeniden düzenlenerek, toplum ve ilgili sektörlerin üniversite ile birlikte olması, sağlıkta değişen paradigmanın yakalanması ve hatta yeni değişimlerin başlatılması gerektiğini" öne sürmüştür. Yorulmaz ve Gedik (2018)'nin yaptıkları araştırmanın sonucuna göre, sağlık yönetimi bölümü lisans eğitimi veren üniversitelerin birbirinden çok farklı dersler vermesi yerine, ağırlıklı olarak alanda verilen dersleri seçerek ortak bir müfredat oluşturmaları önerilmiştir. Böylece tüm ülke çapında mezun olan öğrencilerin aynı konularda benzer bilgi seviyesine sahip olması mümkün olacaktır. Çalışma alanı geniş bir yelpazede çeşitlenen yönetici adaylarını mezun eden Sağlık Yönetimi bölümünün müfredatı "genel kültür bilgisi, yönetim alan bilgisi (İşletme, İktisat, Muhasebe, Hukuk, vb.), sağlık yönetimi meslek bilgisi (Sağlık Kurumları/Hizmetleri Yönetimi, Sağlık Kurumlarında Finansal Yönetim, Sağlık Kurumlarında Maliyet Muhasebesi, Sağlık Ekonomisi, Sağlık Planlaması, Sağlık Politikaları, vb.) ve sağlık yönetimi meslek becerisi (Alan/Saha uygulaması)" kazandıran dersleri içermektedir. Bölüm mezunlarına Yükseköğretim Kurulu'nun 07.09.1998 tarihli ve 1855-19887 sayılı kararıyla "Sağlık Yöneticisi" unvanı verilmesi uygun görülmüştür (Şener, 2004).

Bu makalede, Sağlık Yönetimi bölümlerinin başarılı yönetici yetiştirme konusundaki performansları, müfredatlarının sahip oldukları temel zorunlu ders çeşitliliği üzerinden incelenmektedir. Sağlık Yönetimi bölümü müfredatları, bölümün bulunduğu üniversite bazında farklılıklar göstermekte ve bu durum mezun olan sağlık yöneticisi adaylarının bilgi donanımlarını ve gelecekteki iş performanslarını etkilemektedir. Dolayısıyla araştırma konusu bu açıdan önem arz etmektedir. Çalışmanın amacı, bölümün eğitim verdiği üniversiteleri, bağlı olduğu fakülteleri ve en az %50'sinde tekrar eden temel zorunlu dersleri bulgulamak; bu derslerin yönetici yetiştirmeye yönelik temel bölümleri kapsayan İktisadi ve İdari Bilimler alanıyla ortaklıklarını ölçmektir. Disiplinler arası alanların önem kazandığı günümüzde, Sağlık Yönetimi alanındaki ihtiyaçların artması ve alan yazında benzer çalışmaların azlığı dikkat çekmektedir. Bu kapsamda çalışma, ülkemizde Sağlık Yönetimi bölümlerinin artış gösterdiği son yıllarda bölümlerin ihtiyaçlara cevap verebilirliğini ölçmesi ve güncelliği itibarıyla önem arz etmektedir.

2. YÖNTEM

Bu çalışmada doküman inceleme ve tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma, Türkiye'deki üniversitelerde lisans düzeyinde eğitim veren sağlık yönetimi bölümlerinin web sayfaları taranarak gerçekleştirilmiştir.

2.1. Anakütle ve Örneklem

2021 yılında Türkiye'de sağlık yönetimi bölümü bulunan toplam 77 üniversite (58 devlet üniversitesi, 19 vakıf üniversitesi) çalışma kapsamına alınmıştır.

2.2. Veri Toplama Aracı

Araştırmada lisans eğitimi veren üniversiteleri belirlemek için 2021 ÖSYS Yükseköğretim Program Atlası web sayfasından yararlanılmıştır. İlgili üniversitelerin Sağlık Yönetimi bölümlerinin internet sitelerinde yer alan öğretim programları incelenmiş ve hazırlanmış olan veri toplama aracına aktarılmıştır. Dolayısıyla araştırma, üniversitelerin internet sayfalarından elde edilen müfredat bilgilerinin güncelliği ile sınırlıdır.

3. BULGULAR

Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde sağlık alanına yönelik yönetici yetiştiren lisans düzeyindeki bölümlerin bulunduğu üniversitelere ilişkin bulgular tablolar halinde sunulmuştur. Tablo 1'de Sağlık Yönetimi Bölümü bulunan devlet üniversitelerinin ve Tablo 2'de vakıf üniversitelerinin isimleri mevcuttur. Yapılan araştırmaya göre 58 devlet ve 19 vakıf üniversitesinde lisans düzeyinde sağlık yönetimi eğitimi verilmektedir. 2016 yılında ise 23 devlet üniversitesi ve 18 vakıf üniversitesi olmak üzere toplamda 41 üniversitede Sağlık Yönetimi bölümü eğitim vermektedir (Yorulmaz ve Gedik, 2018).

Tablo 1. Türkiye'de Sağlık Yönetimi Bölümü Bulunan Devlet Üniversiteleri

Devlet Üniversiteleri			
1	Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi	30	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
2	Aksaray Üniversitesi	31	Kayseri Üniversitesi
3	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	32	Kırıkkale Üniversitesi
4	Ankara Üniversitesi	33	Kırklareli Üniversitesi
5	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	34	Kilis 7 Aralık Üniversitesi
6	Ardahan Üniversitesi	35	Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi
7	Artvin Çoruh Üniversitesi	36	Marmara Üniversitesi
8	Bandırma Onyedli Eylül Üniversitesi	37	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
9	Batman Üniversitesi	38	Munzur Üniversitesi
10	Bayburt Üniversitesi	39	Muş Alparslan Üniversitesi
11	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	40	Necmettin Erbakan Üniversitesi
12	Bingöl Üniversitesi	41	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
13	Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	42	Ordu Üniversitesi
14	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	43	Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
15	Çankırı Karatekin Üniversitesi	44	Sağlık Bilimleri Üniversitesi (Gülhane SBF)
16	Dicle Üniversitesi	45	Sağlık Bilimleri Üniversitesi (Hamidiye SBF)
17	Düzce Üniversitesi	46	Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi
18	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	47	Sakarya Üniversitesi
19	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	48	Samsun Üniversitesi
20	Gümüşhane Üniversitesi	49	Selçuk Üniversitesi
21	Hacettepe Üniversitesi	50	Sinop Üniversitesi
22	Hitit Üniversitesi	51	Sivas Üniversitesi
23	İğdir Üniversitesi	52	Süleyman Demirel Üniversitesi
24	İstanbul Medeniyet Üniversitesi	53	Şırnak Üniversitesi
25	İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa	54	Tarsus Üniversitesi
26	İzmir Bakırçay Üniversitesi	55	Tokat Üniversitesi
27	İzmir Katip Çelebi Üniversitesi	56	Trakya Üniversitesi
28	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	57	Uşak Üniversitesi
29	Karadeniz Teknik Üniversitesi	58	Yozgat Üniversitesi

Kaynak: Yükseköğretim Program Atlası (2021)

Tablo 2. Türkiye'de Sağlık Yönetimi Bölümü Bulunan Vakıf Üniversiteleri

Vakıf Üniversiteleri			
1	Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi	11	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi
2	Avrasya Üniversitesi	12	İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi
3	Başkent Üniversitesi	13	İstinye Üniversitesi
4	Beykent Üniversitesi	14	Toros Üniversitesi
5	Bezm-i Alem Üniversitesi	15	Üsküdar Üniversitesi
6	Demiroğlu Üniversitesi	16	Yüksek İhtisas Üniversitesi
7	İstanbul Arel Üniversitesi	17	Doğu Akdeniz Üniversitesi
8	İstanbul Aydın Üniversitesi	18	Girne Amerikan Üniversitesi
9	İstanbul Gelişim Üniversitesi	19	Lefke Avrupa Üniversitesi
10	İstanbul Medipol Üniversitesi		

Kaynak: Yükseköğretim Program Atlası (2021)

Bununla birlikte Sağlık Yönetimi bölümünün her üniversitede aynı fakülte türüne bağlı olmadığı görülmüştür. Toplam 77 üniversitenin 57'sinde Sağlık Bilimleri Fakültesi'ne bağlı olarak faaliyet gösteren bölüm, 14 üniversitede İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'ne ve geri kalan üniversitelerde ise İşletme,

Uygulamalı Bilimler ile Sosyal ve Beşeri Bilimler fakültelerine bağlıdır (Tablo 3). Tablodan görülebileceği gibi Sağlık Yönetimi bölümü üniversitelerin çoğunda (0,74) Sağlık Bilimleri Fakültesi'ne bağlıdır.

Tablo 3. Sağlık Yönetimi'nin Bağlı Olduğu Fakülte Türleri ve Sayıları

	Fakülte Türü	Adet	Oran
1	Sağlık Bilimleri Fakültesi	57	0,74
2	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	14	0,18
3	İşletme Fakültesi	3	0,04
4	Uygulamalı Bilimler Fakültesi	2	0,03
5	Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi	1	0,01

Kaynak: Yükseköğretim Program Atlası (2021)

Sağlık Yönetimi bölüm müfredatları taranarak, bölümlerin bulunduğu 77 üniversitenin en az % 50'sinde tekrarlayan bölüm dersleri bulgulanmaya çalışılmıştır. Bunun için bölümlerin internet sitelerinde yer alan müfredat bilgilerine başvurulmuştur. 72 üniversitenin internet sitesinde bilgilere ulaşılmış, dördüne ulaşamamış ve birinin de lisans tamamlama müfredatının olduğu görülmüştür.

Tablo 4. Sağlık Yönetimi Lisans Eğitiminde Üniversiteler Bazında Derslerin İsimleri ve Tekrarlanma Oranları

	Dersin genel adı	Dersin üniversitelerde değişen adı	Adet	Oran
1	Sağlık Kurumları Yönetimi, Sağlık Kurumları Yönetimi I - II	Sağlık İşletmeleri Yönetimi, Sağlık Hizmetleri Yönetimi, Sağlık İşletmelerinde Yönetim ve Organizasyon, Sağlık Hizmetlerinde Yönetim ve Organizasyon, Sağlık Kurumlarında Modern Yönetim Teknikleri, Sağlık Yönetimine Giriş Sağlık İşletmeleri Yönetimi I-II	72	1
2	Finansal Yönetim, Finansal Yönetim I - II	Sağlık İşletmelerinde Finansal Yönetim, Sağlık Kurumlarında Finansal Yönetim, İşletme Finansı, Sağlık İşletmelerinde Finansal Yönetim I-II, Sağlık Kurumlarında Finansal Yönetim I-II	72	1
3	Maliyet Muhasebesi, Maliyet Muhasebesi I - II	Sağlık İşletmelerinde Maliyet Muhasebesi, Sağlık Yönetiminde Maliyet Muhasebesi, Sağlık Kurumlarında Maliyet Muhasebesi, Maliyet ve Yönetim Muhasebesi, Sağlık Kurumlarında Maliyet Yönetimi, Sağlık Kurumlarında Stratejik Maliyet Yönetimi, Sağlık İşletmelerinde Maliyet Muhasebesi I-II, Sağlık Yönetiminde Maliyet Muhasebesi I-II, Sağlık Kurumlarında Maliyet Muhasebesi I-II	71	0,98
4	İnsan Kaynakları Yönetimi	Sağlık Hizmetlerinde İnsan Kaynakları Yönetimi, Sağlık Kurumlarında İnsan Kaynakları Yönetimi, Sağlık İşletmelerinde İnsan Kaynakları Yönetimi, İnsan Kaynakları	70	0,97
5	Hukukun Temel Kavramları	Hukukun Genel Kavramları, Temel Hukuk, Hukuka Giriş, Sağlık Yönetiminde Temel Hukuk Bilgisi, Temel Hukuk ve İlkeleri	63	0,87
6	İşletme	Genel İşletme, İşletme ve İşletme Yönetimine Giriş, Temel İşletmecilik, İşletme Bilimine Giriş, Genel İşletmecilik, Temel İşletme Bilgileri, İşletmenin Temelleri	60	0,83
7	Yönetim ve Organizasyon	Yönetimin Genel İlkeleri, Yönetimin Temel İlkeleri, Sağlık Hizmetlerinde Yönetim ve Organizasyon, Yönetim Bilimi / Bilimleri, Yönetim ve Örgüt Kuramı, İşletme Yönetimi ve Organizasyon, Yönetim Bilimine Giriş	59	0,82
8	Sağlık Hukuku	Sağlık Hizmetleri Hukuku, Sağlık Mevzuatı, Sağlık Hizmetleri Mevzuatı, Sağlık Hukuku ve Etiği, Sağlık Hukuku ve Mevzuatı	58	0,80
9	Sağlık Ekonomisi	(Alternatif bir isim bulunmamaktadır)	58	0,80
10	İstatistik	Sağlık Yönetiminde İstatistik, Biyoistatistik, Sağlık Bilimlerinde İstatistik, Biyoistatistik ve Araştırma Teknikleri, Sosyal Bilimler İçin İstatistik, İşletme İstatistiği, Tıbbi İstatistik, Sağlık Yönetiminde İstatistik Teknikler, İstatistik ve Sağlık Analizi, Uygulamalı İstatistik	57	0,79
11	Mesleki Uygulama	Sağlık Kurumlarında Mesleki Uygulama, Sağlık Hizmetlerinde Uygulama, Sağlık Kurumlarında Uygulamalı Eğitim, Sağlık Yönetimi Uygulamaları, İşyerinde Meslek Uygulamaları, İşyeri Eğitimi, Uygulama, İşletmelerde Mesleki Eğitim, Hastane Uygulaması, İş Başında Mesleki Uygulama, Sağlık Kurumları Yönetiminde Alan Uygulaması, Sağlık Yönetiminde Mesleki Alan Uygulaması, Sağlık Yönetimi Alan Çalışması, Sağlık Yönetimi Saha Uygulamaları	57	0,79
12	Mikro – Makro İktisat	İktisada Giriş I-II, İktisat I-II, Ekonomi I-II, Mikro – Makro Ekonomi, Ekonominin Temelleri I-II	56	0,77
13	Sağlık Politikaları	Sağlık Politikası ve Planlaması, Sağlık Politikası, Sağlık Politikaları ve Karşılaştırmalı Sağlık Sistemleri	55	0,76
14	Pazarlama	Sağlık Kurumlarında Pazarlama, Sağlık Hizmetlerinde Pazarlama, Sağlık İşletmelerinde Pazarlama, Sağlık İşletmelerinde Hizmet Pazarlaması, Pazarlama Yönetimi, Sağlık Kurumlarında Pazarlama Yönetimi, Sağlık İşletmelerinde Pazarlama Yönetimi, Sağlık Hizmetlerinde Pazarlama Yönetimi, Sağlık Kurumlarında Pazarlama Yöntemleri ve Araştırmaları	54	0,75
15	Örgütsel Davranış	Sağlık Kurumlarında Örgütsel Davranış, Sağlık İşletmelerinde Örgütsel Davranış	53	0,73
16	Araştırma Yöntemleri	Sağlık Yönetiminde Araştırma Yöntemleri, Bilimsel Araştırma Yöntemleri / Teknikleri, Sağlık Bilimlerinde Araştırma Yöntemleri, Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve İstatistik, Sağlık Yönetiminde Araştırma Yöntemleri ve Etik,	52	0,72

		Sağlıkta Araştırma Teknikleri, Sağlık Araştırmalarında Yöntemler, Sağlıkta Araştırma Yöntemleri ve Epidemiyoloji, Sağlık Araştırma Yöntemleri ve Biyoistatistik, Sağlık Hizmetlerinde Araştırma Yöntemleri, Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve Yayın Etiği		
17	Muhasebe I – II	Genel Muhasebe I-II, Sağlık Kurumlarında Genel Muhasebe I-II, Sağlık İşletmelerinde Genel Muhasebe I-II, Muhasebe İlkeleri I-II	52	0,72
18	Etik	Sağlık ve Etik, Toplum ve Etik, Sağlık Kurumlarında Etik, Sağlık Yönetiminde Etik, İşyeri Etiği, Sağlık Yönetiminde Etik ve Hasta Hakları, Sağlık Hizmetlerinde Etik, Meslekleşme ve İş Ahlakı, Tıbbi Etik ve Hasta ve Çalışan Hakları, Sağlıkta Etik ve Sürdürülebilirlik, Tıbbi Etik ve Hasta Hakları	52	0,72
19	Stratejik Yönetim	Sağlık Kurumlarında Stratejik Yönetim, Sağlık İşletmelerinde Stratejik Yönetim, Stratejik Yönetim, Yönetim ve Strateji Simülasyonu	48	0,66
20	Tıbbi Terminoloji	Tıbbi Terminoloji ve Temel İlk Yardım, Tıbbi Enformatik ve Terminoloji, Sağlık Terminolojisi, Sağlık Terminolojisi ve Kavramları, Temel Sağlık Bilgisi ve Tıbbi Terminoloji	46	0,64
21	Kalite Yönetimi	Sağlık Kurumlarında Kalite Yönetimi, Sağlık Hizmetlerinde Kalite Yönetimi, Sağlık İşletmelerinde Kalite Yönetimi, Kalite Sistemleri ve Uygulamaları, Sağlık Kurumlarında Toplam Kalite Yönetimi ve Akreditasyon, Sağlık Kurumlarında Kalite ve Performans Yönetimi	43	0,59
22	Sayısal Karar Verme Yöntemleri	Sağlık Yönetiminde Kantitatif Teknikler, Sağlık Kurumlarında Kantitatif Teknikler, Sağlık İşletmelerinde Kantitatif Teknikler, Sağlık Kurumlarında Kantitatif Karar Verme Teknikleri, Sağlık Kurumlarında Karar Verme Yöntemleri, Sayısal Karar Verme Teknikleri / Yöntemleri, Sağlık Yönetiminde Sayısal Yöntemler, Sağlık Kurumlarında Sayısal Yöntemler, Karar Verme Yöntemleri, Sağlık İşletmelerinde Kantitatif Yönetimi, Sağlık İşletmeleri Yönetiminde Kantitatif Analiz, Sağlık Kurumlarında Sayısal Karar Verme Teknikleri	40	0,55
23	İşletme Matematiği	Ticari ve Mali Matematik, İşletme ve Ekonomi Matematiği, Sağlık Yönetiminde İşletme Matematiği, Sağlık İşletmelerinde İşletme Matematiği	39	0,54
24	Halk Sağlığı	Halk Sağlığı ve Sağlığın Geliştirilmesi, Sağlık ve Toplum, Toplum Sağlığı ve Epidemiyoloji, Toplum Sağlığı ve Çevre, Halk Sağlığı ve Epidemiyolojisi	38	0,52
25	İdare Hukuku	Yönetim Hukuku	38	0,52

Kaynak: Bölümlerin internet siteleri

Tablo 4'te sağlık yönetimi bölümü bulunan üniversitelerin en az yarısında tekrarlayan alan derslerinin Sağlık Yönetimi bölümlerinin dışında da kullanılan genel adı, Sağlık Yönetimi bölümlerinde kullanılan alternatif adları, Sağlık Yönetimi bölümü bulunan 77 üniversitenin kaç tanesinin müfredatında yer aldığı ve bu sayının Sağlık Yönetimi bölümü bulunan toplam üniversite sayısına oranları verilmiştir.

Tablo incelendiğinde Sağlık Yönetimi bölümü bulunan toplam üniversitelerin yarısı ve daha fazlasında tekrarlayan 25 adet müfredat dersi olduğu görülmektedir. Dersler tekrarlanma sayısına göre sıralanmıştır. Listenin ilk sırasında, müfredat bilgisine ulaşılabildiği olan 72 üniversitenin tamamında yer alan Sağlık Kurumları Yönetimi dersi yer almakta olup üniversitelerin neredeyse yarısında bölüm müfredatında iki döneme yayılmış şekilde Sağlık Kurumları Yönetimi I - II adıyla mevcut olduğu gözlenmiştir. Takip eden sıradaki ders de aynı şekilde tüm üniversitelerin bölüm müfredatında yer alan Finansal Yönetim dersinin bazı üniversitelerde tek bir yarıyılıda okutulduğu ve bazılarında ise iki yarıyılı bölünerek Finansal Yönetim I – II şeklinde işlendiği izlenmektedir. Müfredat bilgisine ulaşılabilen üniversitelerin bölüm müfredatlarının neredeyse tamamında yer alan Maliyet Muhasebesi dersi de üniversitelerin bir kısmında tek, diğer bir kısmında ise iki yarıyılıda işlenmektedir. 70 üniversitenin bölüm müfredatında yer alan İnsan Kaynakları Yönetimi dersinin adı bölümlerin çoğunda Sağlık Kurumlarında / İşletmelerinde İnsan Kaynakları Yönetimi şeklinde kullanılmaktadır. Listenin beşinci sırasında 63 tekrarlanma sayısı ile Hukukun Temel Kavramları, altıncı sırasında 60 tekrarlanma sayısı ile İşletme dersi ve yedinci sırada 59 tekrarlanma sayısı ile Yönetim ve Organizasyon dersi yer almaktadır. Bölüm müfredatlarına ulaşılabildiği olan 72 üniversitenin %80'inde Sağlık Hukuku ve Sağlık Ekonomisi dersleri, müfredatlarda eşit oranda yer almaktadır.

57 üniversitenin bölüm müfredatında yer alan İstatistik dersi farklı üniversitelerde “Sağlık Yönetiminde İstatistik, Biyoistatistik, Sağlık Bilimlerinde İstatistik, Biyoistatistik ve Araştırma Teknikleri, Tıbbi İstatistik” gibi isimler almaktadır. Aynı şekilde 57 kez tekrarlanan Mesleki Uygulama dersi ise “Sağlık Hizmetlerinde Uygulama, Sağlık Kurumlarında Uygulamalı Eğitim, Sağlık Yönetimi Uygulamaları, İşyerinde Meslek Uygulamaları, Uygulama, Hastane Uygulaması, İş Başında Mesleki Uygulama, Sağlık Kurumları Yönetiminde Alan Uygulaması, Sağlık Yönetimi Alan Çalışması, Sağlık Yönetimi Saha Uygulamaları” gibi farklı isimlerle müfredatlara eklenmiştir. Üniversitelerin %77'sinde yer alan Mikro – Makro İktisat dersleri ulaşılan müfredatların çoğunda iki ayrı yarıyılıda işlenmekte olup tek dönemde yer alan Genel İktisat dersi sadece birkaç üniversitede tekrarlandığından hesaba katılmamıştır.

72 üniversitenin 55'inin bölüm müfredatlarında yer alan Sağlık Politikaları dersinin birçok bölümün müfredatında Sağlık Politikası ve Planlaması ismiyle yer aldığı izlenmiştir. Bölümün bulunduğu üniversitelerin %75'inin müfredatında yer alan Pazarlama dersinin adı üniversiteden üniversiteye "Sağlık Kurumlarında / İşletmelerinde / Hizmetlerinde Pazarlama, Sağlık İşletmelerinde Hizmet Pazarlaması, Pazarlama Yönetimi, Sağlık Kurumlarında / İşletmelerinde / Hizmetlerinde Pazarlama Yönetimi" şeklinde oldukça fazla çeşitlilik göstermektedir. Listenin 15. sırasında 53 üniversitenin müfredatında tekrarlanma sayısı ile Örgütsel Davranış dersinin olduğu görülmektedir. Bölümün bulunduğu üniversitelerin % 72'sinin müfredatında bulunan üç dersten ilki "Sağlık Yönetiminde Araştırma Yöntemleri, Bilimsel Araştırma Yöntemleri / Teknikleri, Sağlık Bilimlerinde Araştırma Yöntemleri, Sağlıkta Araştırma Yöntemleri ve Epidemiyoloji, Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve Yayın Etiği" gibi farklı isimlerle müfredatlara eklenmiş olan Araştırma Yöntemleri dersi olup ikincisi iki yarıyla bölünmüş olan Muhasebe I-II dersi ve üçüncüsü ise "Sağlık Kurumlarında / Yönetiminde / Hizmetlerinde Etik, Sağlık Yönetiminde Etik ve Hasta Hakları, Mesleklaşma ve İş Ahlakı, Tıbbi Etik ve Hasta ve Çalışan Hakları" isim çeşitliliğine sahip olan Etik dersi. %66 tekrarlanma oranıyla Stratejik Yönetim dersi 48 üniversitenin bölüm müfredatında yer almaktadır. Listenin 20. sırasında bulunan Tıbbi Terminoloji dersi 46 üniversitede tekrar almıştır. Kalite Yönetimi dersi 72 üniversitenin %59'unun bölüm müfredatında işlenmektedir. 22. sırada yer alan Sayısal Karar Verme Yöntemleri dersi "Sağlık Yönetiminde / Kurumlarında / İşletmelerinde Kantitatif Teknikler, Sağlık Kurumlarında Kantitatif Karar Verme Teknikleri, Sağlık Kurumlarında / Yönetiminde Sayısal Yöntemler, Karar Verme Yöntemleri, Sağlık İşletmeleri Yönetiminde Kantitatif Analiz, Sağlık Kurumlarında Sayısal Karar Verme Teknikleri, vb." şeklinde çok çeşitli isimlerle 72 üniversitenin 40'ının müfredatına dâhil edilmiştir. %54 tekrarlanma oranıyla İşletme Matematiği 23. sırada, %52 tekrarlanma oranıyla ise Halk Sağlığı ve İdare Hukuku dersleri son iki sırada yer almaktadır.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre 2021 yılında 19 vakıf ve 58 devlet üniversitesinde olmak üzere toplam 77 üniversitede Sağlık Yönetimi Bölümü bulunmaktadır. 2016 yılında 41 olan bu sayının (Yorulmaz ve Gedik, 2018) beş yıl içerisinde %88 oranında artmış olduğu görülmektedir. Buradan hareketle, Türkiye sağlık sisteminde karmaşık bir yapı niteliği taşıyan sağlık organizasyonlarının iyi bir şekilde yönetilmesine dair gerekliliğin fark edildiği ve buna yönelik nitelikli eleman yetiştirmeye dair girişimlerin arttığı söylenebilir.

Bununla birlikte ülkemizdeki Sağlık Yönetimi bölümlerinin %74'ünün Sağlık Bilimleri Fakültesi'ne, %18'inin İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'ne, %4'ünün İşletme Fakültesi'ne, %3'ünün Uygulamalı Bilimler Fakültesi'ne ve %1'inin Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi'ne bağlı olduğu gözlenmiştir. Diğer yandan, çok disiplinli bir alan olan Sağlık Yönetimi'nin sağlık kurumları için nitelikli yöneticiler yetiştirme hedefiyle kurulduğu ve yönetim odaklı bir eğitim müfredatının olması gerektiğinden bahsedilmektedir (Özgen ve Öztürk, 1992; Çimen, 2010; Kahyaoğlu ve diğerleri, 2013; Çalışkan, 2019; "Hacettepe Üniversitesi", 2020).

Bölümlerin çoğunluğunun idari bilimler fakülteleri yerine Sağlık Bilimleri Fakültesi bünyesinde eğitim vermesi dikkat çekmektedir. Benzer şekilde bölümün bulunduğu 77 üniversiteden müfredat bilgilerine ulaşılabilmiş olan 72 tanesinin en az %50'sinde tekrar eden derslerin çoğunluğunun (25 ders içerisinde 19 ders) idari / yönetim dersleri olması da müfredatların yönetim eğitimine odaklı olduğunu desteklemektedir. Müfredatlarda en yoğun rastlanan derslerin işletmenin fonksiyonları olan finans, muhasebe, yönetim, insan kaynakları, pazarlama dersleri (Sağlık Kurumları Yönetimi, Finansal Yönetim, Maliyet Muhasebesi, İnsan Kaynakları Yönetimi, Yönetim ve Organizasyon, Pazarlama, vb.) ile iktisadi ve idari alan dersleri olan işletme, hukuk, ekonomi ve istatistik dersleri (Hukukun Temel Kavramları, İşletme, İstatistik, Mikro – Makro İktisat, vb.) olduğu görülmüştür.

Araştırmanın bulguları ile görülmektedir ki Sağlık Yönetimi bölüm müfredatları ortak hale gelmemiştir. Bölümlerin yarısında ortak olarak bulunan sadece 25 adet ders bulunmaktadır. Bir yarıyıldaki ortalama altı ders olduğu farz edildiğinde, bu sayı ile toplam dört yarıyılın ortak olabileceği çıkarımı yapılabilir. Derslerin, üniversiteler ve bölümler bazında bu denli farklılaşması, aynı zamanda bölümlerden mezun olacak öğrencilerin bilgi donanımı açısından birbirinden farklılaşması anlamına da gelmektedir. Böylece sağlık örgütlerinde yönetici adayları olan öğrencilerin gelecekte göstereceği yöneticilik performansına da yansımaları muhtemeldir. Zira Şener'in (2004) farklı üniversitelerdeki Sağlık Yönetimi bölümü öğrencileri ve öğretim personeli ile yaptığı çalışmada ortaya koyduğu ampirik bulgularla desteklenmektedir. Çalışmanın sonuçlarına göre, akademik personelin %50'si, öğrencilerin %51'i bölüm müfredatlarında yer alan derslerin

öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarını karşılama yeterliliğinde “kısmen” yeterli olduğu görüşündedir. Aynı zamanda akademik personelin %65’i, öğrencilerin %41’i bölüm amaçlarının toplumsal ve kurumsal ihtiyaçlara cevap verebilecek düzeyde olduğunu düşünmektedir. Diğer yandan, akademik personelin %44’ü, öğrencilerin %48’i bölüm müfredatlarının YÖK, Milli Eğitim Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanması gerektiği görüşünde birleşmektedirler (Şener, 2004).

Bununla birlikte birçok dersin adının farklı üniversite müfredatlarında çok çeşitlilik gösterdiği fark edilmiştir. Örneğin uygulama dersinin “Sağlık Kurumlarında Mesleki Uygulama, Sağlık Hizmetlerinde Uygulama, Sağlık Kurumlarında Uygulamalı Eğitim, Sağlık Yönetimi Uygulamaları, İşyerinde Meslek Uygulamaları, İşyeri Eğitimi, Uygulama, İşletmelerde Mesleki Eğitim, Hastane Uygulaması, İş Başında Mesleki Uygulama, Sağlık Kurumları Yönetiminde Alan Uygulaması, Sağlık Yönetiminde Mesleki Alan Uygulaması, Sağlık Yönetimi Alan Çalışması, Sağlık Yönetimi Saha Uygulamaları” gibi çok çeşitli isimleri bulunmaktadır. Konuyla ilgili olarak bölüm başkanlarının katılımı ile hazırlanan Sağlık Yönetimi Ulusal Çekirdek Eğitim Programı raporunda dersler için ortak isim önerileri getirilmiştir (Sayçep, 2017).

Bu sonuçlardan hareketle, Sağlık Yönetimi Bölüm müfredatlarının daha detaylı inceleneceği çalışmalar yapılması ve en az tekrar eden derslerin de bulgulanması önerilmektedir. Böylece bölüm müfredatlarının birbirine yakın hale getirilmesi söz konusu olabilecektir. Ayrıca bölüm müfredatlarının düzenlenmesi veya yeni açılacak bölümler için müfredat hazırlanması esnasında Sayçep raporunun dikkate alınması faydalı olacaktır. Bu şekilde, Sağlık Yönetimi ile ilgili eğitimde bir standart yakalanması mümkün hale getirilebilir. Konuyla ilgili Çimen (2010), sağlık hizmetleri yönetimine gerekli önemin verilmesi ile ulusal sağlık sisteminin başarılması arasında doğrudan bir ilişki olacağını düşünmektedir.

KAYNAKÇA

Çalışkan, Ş. (2019). *Mesleki Uygulama Beklentilerinin Kariyer Motivasyonu Üzerine Etkisi: Sağlık Yönetimi Bölümü Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Çimen, M. (2010). Sağlık Yönetimi ve Sağlık Yönetim Eğitimi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(3), 136-139.

Faritous, Z. (1990). *Gelişmiş Ülkelerde ve Türkiye’de Hastane ve Sağlık Kuruluşları Yöneticiliği Mesleği ve Eğitimi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Hacettepe Üniversitesi. (2020). Sağlık Yönetimi bölüm tanıtım sunumu. http://fs.hacettepe.edu.tr/sid/dosyalar/Sagl%C4%B1k%20Yonet%C4%B1m%C4%B1%20B%C3%B6l%C3%BCm%20Tan%C4%B1t%C4%B1m%20SUNUMU_24.7.2020.pdf

Kahyaoglu, F., Yanık, A. & Tengilimoğlu, D. (2013). Batı Akdeniz Bölgesi Sağlık Kurumları Yöneticilerinde Mesleki Yeterliliklerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Çalışma. *Electronic Journal of Vocational Colleges (Ejovoc)*, 3(1), 15-27.

Özsarı, S. H. (2013). Sağlık Yönetimi ve Sağlık Eğitimi İlişkisi. *Yükseköğretim Dergisi*, 3(1), 9-11.

Özgen, H., & Öztürk, A. (1992). Türkiye’deki Devlet Hastanelerinin Yönetim ve Organizasyon Yapısını Verimlilik Açısından İnceleyen Bir Araştırma. *Sosyal Siyaset Dergisi*, 1(8), 27-37.

Sağlık meslek mensupları ile sağlık hizmetlerinde çalışan diğer meslek mensuplarının iş ve görev tanımlarına dair yönetmelik (2014, 22 Mayıs). Resmi Gazete (Sayı: 29007, Ek-1). Erişim adresi: <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/05/20140522-14-1.pdf>

Sağlık Yönetimi Ulusal Çekirdek Eğitim Programı, 2017 (Sayçep 2017). Erişim adresi: http://tyyc.yeniyuzyl.edu.tr/Page/SBF/Saglik_Yonetimi/files/Saycep-2017.pdf

Şener, E. (2004). *Türkiye’deki Sağlık Eğitim Fakültelerinin Programlarının Değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Şener E., Erdem R. & Akçakanat T. (2010). Türkiye’de Lisans Düzeyinde Sağlık Yöneticisi Yetiştiren Kurumların Akademik ve Eğitsel Profili. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 13(1), 29-44.

Tengilimoğlu, D., Işık, O. & Akbolat, M.. (2012). *Sağlık İşletmeleri Yönetimi* (4. Baskı). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Yorulmaz, M. & Gedik, Ö. (2018). Health Management Education in Turkey: Curriculum Analysis. *Electronic Turkish Studies*, 13(27), 1741-1753.

YÖK (Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı). (2015). Erişim adresi: <https://pdb.ibu.edu.tr/images/YokKararlari/unvanesdeger/24022015bolumbirlestirilmesisaglikyonetimi.pdf>

Yükseköğretim Program Atlası. (2021). Erişim adresi: <https://yokatlas.yok.gov.tr/lisans-bolum.php?b=10238>